Місячний Економічний Моніторинг України

№11 (181), листопад 2015 року

Резюме

Тема місяця: Торгівля з Росією

Політика: 25 жовтня в Україні відбулися чергові місцеві вибори. Жодна партія не отримала більшості у жодній обласній раді.

Реальний сектор: Падіння промислового виробництва надалі сповільнилось до 5,1% дпр, що частково відображає стабілізацію ситуації на Сході України.

Енергетичний сектор: В жовтні Україна імпортувала 2,4 млрд кубометрів газу: 2 млрд кубометрів з Росії та 0,4 млрд кубометрів з Європи.

Сільське господарство: Обсяг сільськогосподарського виробництва у вересні зменшився на 4,2% дпр через нижчий урожай та скорочення виробництва у тваринництві.

Зовнішній сектор: Сальдо рахунку поточних операцій у вересні було додатнім (0,1 млрд дол. США), оскільки невеликий дефіцит торгівлі товарами було нівельовано додатнім чистим експортом послуг.

Фіскальна політика: Вищі за планові доходи, нижчі за планові видатки на обслуговування боргу та фінансування субсидій, затримка із витрачанням додаткових доходів пояснюють суттєвий профіцит Державного та місцевих бюджетів.

Соціальна політика: В січні-вересні кількість домогосподарств, яким було призначено житлово-комунальні субсидії, збільшилась у 5,4 рази до 2,6 млн.

Ринок праці: Реальна заробітна плата скоротилася на 18,6% дпр внаслідок незадовільного фінансового стану компаній, високої інфляції та слабкого ринку праці.

Монетарна політика: ІСЦ у жовтні знизився на 1,5% дпм.

Обмінний курс: У жовтні міжбанківський обмінний курс залишався у передбаченому НБУ проміжку 21-23 грн за дол. США, але змістився ближче до верхньої межі в кінці місяця.

Державний борг: Ключові міжнародні рейтингові агентства підвищили суверенний кредитний рейтинг України в іноземній валюті.

Тема місяця: Торгівля з Росією

Вплив російського протекціонізму на економіку України[1]

Микола Риженков, Вероніка Мовчан, ІЕД

Сторонами погоджено, що попереднє застосування поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС розпочнеться з 1 січня 2016 року. Очікується, що у відповідь Росія підніме торговельні бар'єри для українських товарів. Рішення про запровадження додаткових захисних заходів було проголошено Дмітрієм Мєдвєдєвим, Прем'єр-міністром Російської Федерації.[2]

У 2014-2015 роках Урядом Росії було прийнято кілька рішень, що передбачають запровадження ввізних мит на рівні режиму найбільшого сприяння (РНС) та кількісних обмежень у торгівлі з Україною як тільки Україні почне запроваджувати ПВЗВТ. Ми посилаємось на два рішення:

- Рішення №959 від 19.09.2014р., що передбачає одностороннє запровадження ставок ввізних мит на рівні РНС для близько чверті експортованої наразі Україною до Росії номенклатури товарів;
- Рішення №842 від 13.08.2015р., що додає Україну до списку країн, проти яких Росія застосовує торговельні санкції, та, таким чином, встановлює ембарго на українські сільськогосподарські та харчові товари.

Питання полягає у жорсткості впливу цих заходів на українську економіку. Наш аналіз показує, що вплив, як не дивно, буде низьким.

Почнемо з того, що підвищення рівня протекціонізму не є новим напрямком торговельної політики Росії щодо України. Росія уже запровадила ряд заходів, спрямованих на обмеження імпорту. Зокрема, Україна багаторазово висловлювала специфічні торговельні занепокоєння в рамках СОТ щодо збільшення кількості імпортних обмежень з боку Росії, які вона пояснює недотриманням ТБТ або СФЗ. Наразі заборону імпорту встановлено для залізничних вагонів, кондитерської продукції, молочної продукції, алкоголю, овочів, сої, соняшникового насіння, курятини і т.д. Також українські компанії стикаються з проблемами доступу до державних закупівель та проходження митних процедур. Тому виробники є обізнаними щодо потенційних загроз та мали б уже відповідно скоригувати свої плани щодо виробництва та зовнішніх продажів.

Експорт України до Росії

Джерело: Держстат

Експорт до Росії вже різко скоротився. Протягом другого півріччя 2014 року – першого півріччя 2015 року експорт України до Росії склав 6,4 млрд дол. США, що становить лише 36% обсягу експорту 2012 року. Отже, російський ринок став менш важливим для України: у 2012 році на Росію припадало 25,6% українського експорту товарів, тоді як у другому півріччі 2014 року – першому півріччі 2015 року її частка знизилась до 14,6%. Таким чином, подальше згортання торгівлі з Росією буде менш помітним у загальному експорті, ніж могло б бути кілька років тому.

Аналіз торговельних шоків за допомогою моделі часткової рівноваги проливає світло на ефект потенційних заходів з боку Росії. Аналіз зосереджено на тарифних та кількісних обмеженнях, тоді як нетарифні бар'єри не враховано. Ми використали дані за друге півріччя 2014 року – перше півріччя 2015 року та порівняли різні сценарії зростання торговельних бар'єрів з боку Росії.

Аналіз показав, що запровадження Рішення №959 та Рішення №842 матиме доволі помірний вплив на експорт до Росії, якщо порівнювати з поточним падінням торгівлі. Конкретніше, застосування Рішення №959, яким запроваджують ставки ввізного мита на рівні РНС для ряду української продукції, потенційно може скоротити експорт до Росії на 0,23 млрд дол. США або 3,6% (0,23% ВВП). За інших рівних умов, чистий ефект заборони імпорту сільськогосподарської та харчової продукції може знизити український експорт до Росії на 0,41 млрд дол. США або 6,4% (0,41% ВВП). Нарешті, одночасне застосування обох заходів може призвести до скорочення українського експорту до Росії на 0,55 млрд дол. США або 8,6% (0,55% ВВП). Для порівняння: у другій половині 2014 року – першій половині 2015 року експорт до Росії впав на 6,8 млрд дол. США або 6,6% ВВП.

Більше того, навіть одностороннє скасування Росією ЗВТ матиме доволі помірний прямий вплив. Україна може втратити близько 0,90 млрд дол. США експорту або 0,90% ВВП. Жорсткість впливу торговельних заходів Росії знизилась разом зі скороченням залежності експорту від російського ринку. Такі ж розрахунки, які базувалися на даних 2012 року, коли вартість експорту України до Росії складала на 17,6 млрд дол. США, показували потенційний вплив одностороннього скасування ЗВТ на рівні 3,0 млрд дол. США.

Таблиця 1. Оцінка потенційних сценаріїв торговельної політики Росії щодо України

Сценарій	***Скорочення експорту***	***Еквівалент ВВП***
Часткове скасування ЗВТ (Рішення №959)	0,23 млрд дол. США	0,23%
Заборона імпорту сільськогосподарської та харчової продукції (Рішення №842)	0,41 млрд дол. США	0,41%
Часткове скасування ЗВТ (Рішення №959) + заборона імпорту сільськогосподарської та харчової продукції (Рішення №842)	0,55 млрд дол. США	0,55%
Одностороннє скасування ЗВТ	0,90 млрд дол. США	0,90%

Джерело: Джуччі Р., Риженков М., Мовчан В. (2015) Скасування ЗВТ між Україною та Росією? Оцінка впливу на український експорт. Німецька консультативна група спільно з Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, Аналітична записка, РВ/11/2015

Який існує потенціал для переорієнтації втрачених продажів з російського ринку на інші ринки? Ми проаналізували експорт 20 ключових товарних категорій (на рівні 4 знаків УКТ ЗЕД), які Україна продавала до Росії у першій половині 2014 року, та порівняли його з торговельною статистикою за аналогічний період 2015 року. Результати показують, що для багатьох товарних категорій торговельні суперечки мали наслідком втрату російського ринку, якому не було знайдено суттєвих альтернатив. Найкращі перспективи для переорієнтації з російського ринку показала металургія, багато поставок якої перемістились до США, ЄС та Азії. Часткова реорієнтація спостерігалась для продукції машинобудування, продовольства та виробів з паперу. Експорт вагонів та хімічної продукції, який майже повністю залежить від російського ринку, не продемонстрував суттєвої реорієнтації на інші зовнішні ринки.

Підсумовуючи, торговельні бар'єри, які, як очікується, Росія запровадить у відповідь на запровадження Україною ПВЗВТ матиме помірний вплив на експорт України. Більше того, ці заходи будуть продовженням поточної торговельної політики Росії щодо України і тому давно очікуються бізнесом, що мав би взяти до уваги цей ризик у їх торговельних стратегіях. Проте, переорієнтація продажів з російського ринку на ринки решти країн світу потребуватиме певного часу.

---

[1] Ця стаття базується на Джуччі Р., Риженков М., Мовчан В. (2015) *Скасування ЗВТ між Україною та Росією? Оцінка впливу на український експорт.* Німецька консультативна група спільно з Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, Аналітична записка, РВ/11/2015, http://www.beratergruppe-ukraine.de/wordpress/wp-content/uploads/2014/06/PB_11_2015_en.pdf

[2] http://www.epravda.com.ua/news/2015/10/30/565338/

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Місцеві вибори продемонстрували посилення політичної роздробленості

Місцева влада. 25 жовтня в Україні відбулися чергові місцеві вибори, які було проведено у всіх областях за винятком анексованого Росією Криму та окупованих районів Донецької та Луганської областей. Результати виборів засвідчили невелике зменшення популярності «Солідарності», партії Президента Петра Порошенка (на виборах до обласних рад вона отримала 19,4% голосів виборців порівняно з 21,8% на минулорічних парламентських виборах). Вибори також показали, що виборці збільшили підтримку очолюваної Юлією Тимошенко партії «Батьківщина» (на виборах до обласних рад вона набрала 12% порівняно з 5,7% на минулорічних парламентських виборах), проросійського «Опозиційного блоку» (його підтримка збільшилася відповідно з 9,4% до 11,5%), а також націоналістичної партії «Свобода» (її підтримка зросла з 4,7% до 6,7%). Крім цього, на політичній сцені з'явилася низка нових гравців (партії «Укроп», «Відродження» та «За конкретні справи»). Очолювана Прем'єр-міністром Арсенієм Яценюком партія «Народний фронт» не брала самостійної участі у виборах, підтримавши «Солідарність».

За результатами виборів жодна партія не отримала більшості у жодній обласній раді. Майже у всіх регіонах найбільша фракція матиме від 18% до 33% депутатів. Винятки становлять лише Київ (де «Солідарність» отримала 43% місць у міській раді), Харківська область (де партія «Відродження» матиме 42% місць у обласній раді), а також Дніпропетровська область (де «Опозиційний блок» отримав 38% місць у обласній раді). Мери більшості великих міст будуть обрані у другому турі виборів 15 листопада. Явка виборців на місцевих виборах 25 жовтня становила 46,6%, що нижче, ніж на попередніх місцевих виборах 2010 року (52,2%) та на парламентських виборах 2014 (51,8%). Місцеві вибори відбувалися переважно за одним із варіантів пропорційної системи (крім виборів сільських рад, які було проведено за мажоритарною системою).

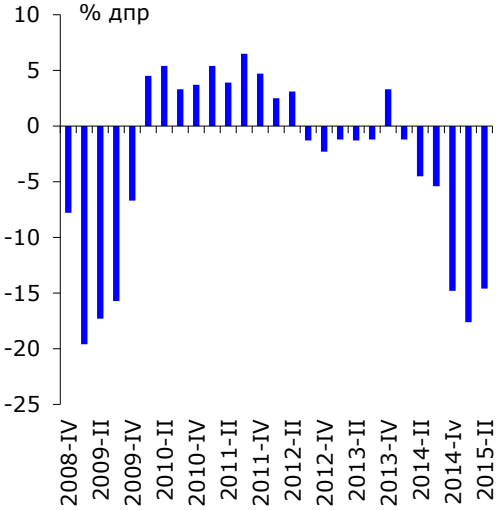
Правоохоронна система. 7 листопада Національна поліція замінила міліцію у якості основної сили підтримання правопорядку в Україні. Однак працівники міліції продовжують виконувати свої обов'язки поки штат поліції не сформовано. Працівники міліції можуть перейти на роботу до поліції за умови проходження переатестації. Реформу має бути повністю завершено не пізніше кінця 2016 року.

26 жовтня Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) схвалила проект судової реформи, розроблений президентською Конституційною комісією. Проект передбачає створення механізму для поступової заміни суддів. Водночас Венеціанська комісія також ухвалила окреме рішення щодо іншого проекту судової реформи, який було підготовлено громадськими активістами та передбачає повну заміну суддів. Висновок Комісії щодо останнього проекту не є однозначним — він може бути інтерпретований як схвалення цього проекту, так і як незгода з ним.

Прозорість. 21 жовтня уряд затвердив перелік з близько 300 державних баз даних та інших джерел інформації, які будуть відкриті для загального доступу. До переліку увійшли, зокрема, реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, реєстр патентів, реєстр лікарських засобів, а також фінансові плани державних підприємств. Дані будуть доступні через веб-сайт *data.gov.ua*. 6 жовтня Міністерство юстиції також відкрило публічний доступ до реєстру прав на нерухоме майно. Однак на практиці доступ є відкритим лише до частини записів цього реєстру, які існують в електронній формі.

Населення (без Криму): 42,7 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 19%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 10%
Інвестиції/ВВП: 14%
Експорт: Росія 18%, ЄС 32%
Імпорт: Росія 23%, ЄС 39%

Динаміка реального ВВП

Джерело: Держстат

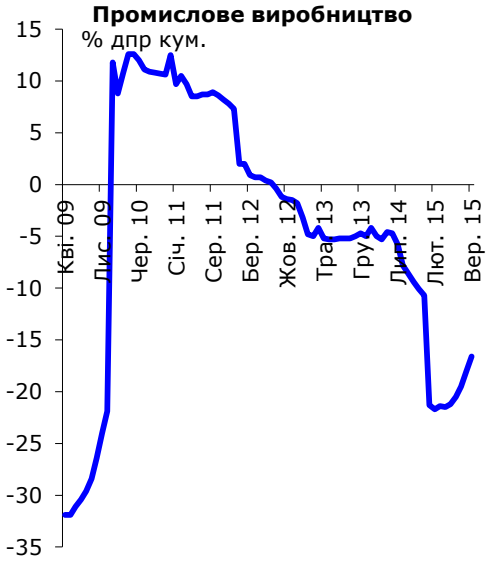
Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

ЄС. На початку листопада Україна зробила крок до отримання безвізового режиму при здійсненні короткострокових поїздок українців до ЄС. 5 та 9 листопада парламент прийняв п'ять законів, ухвалення яких було умовою ЄС для отримання безвізового режиму. Закони встановлюють правила конфіскації активів, отриманих за допомогою корупційних дій, закладають основу для створення агентства, що займатиметься поверненням таких активів, а також регулюють питання трудової міграції. Водночас парламент не зміг ухвалити всі необхідні закони. Зокрема, він не прийняв поправку до Трудового кодексу, що забороняє дискримінацію, в тому числі дискримінацію на основі сексуальної орієнтації. Раніше очікувалося, що Україна отримає безвізовий режим з ЄС у 2015 році, проте тепер це можливо не раніше 2016 року.

Війна в Донбасі. У жовтні Україна здійснила необхідні кроки з відведення деяких видів озброєнь калібром менше 100 мм від передової лінії у відповідності з досягнутими наприкінці вересня домовленостями. Контрольовані Росією бойовики повідомили, що також відвели необхідні озброєння. Водночас у другій половині жовтня бойовики активізували обстріли українських військ, що вказує на можливість нової ескалації конфлікту.

Реальний сектор: Продовження стабілізації

Секторальні тенденції. Падіння промислового виробництва у вересні надалі сповільнилось до 5,1% дпр. Це частково відображає стабілізацію ситуації на Сході України. Зокрема, промислове виробництво в Донецькій області виросло на 17% дпр, а в Луганській області на 13,0% дпр. Підприємства металургії дещо пристосувались до нової логістики. Видобування вугілля зросло на 14,9% дпр, а залізної руди збільшилось на 4,7%дпр. Це допомогло металургії збільшити виробництво на 3,0% дпр. Водночас падіння машинобудування пришвидшилось до 9,6% дпр (порівняно із 6,3% дпр в серпні) через падіння виробництва комп'ютерів та електронної продукції на 38,1% дпр. Виробництво транспортних засобів зросло на 1,3% дпр, ймовірно, через більші замовлення в сфері оборони на вузли та деталі (виробництво яких збільшилось на 52% дпр). Харчова промисловість (за винятком тютюну та напоїв) впала на 16,9% дпр через нижчу купівельну спроможність домогосподарств, а також пізніший збір врожаю цукрових буряків. Падіння виробництва в переробній промисловості залишилось на рівні 8,3% дпр.

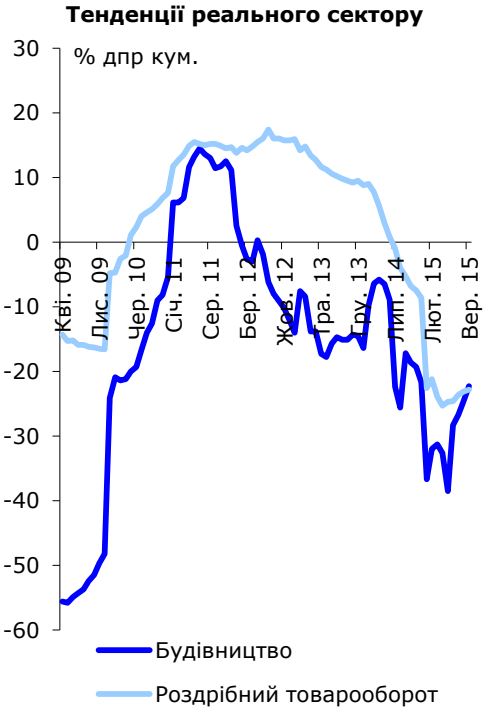

Примітка: з квітня 2014 р. дані не включають Крим
Джерело: Держстат

У вересні падіння обсягу роздрібної торгівлі підприємств сповільнився до 16,3% дпр через певне поліпшення купівельної спроможності домогосподарств. Це відображає динаміку наявного доходу домогосподарств.

Падіння будівництва пришвидшилось до 16,4% дпр через скорочення житлового будівництва на 17,6% дпр. Водночас інвестиції в будівництво інженерних споруд збільшилось, ймовірно, через відновлювальні роботи на Сході.

Держстат публікує інформацію без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції. Статистичну базу було переглянуто, щоб зробити можливим порівняння з попередніми періодами.

Примітка: з квітня 2014 р. дані не включають Крим
Джерело: Держстат

Енергетика. Конкуренція на ринку газу

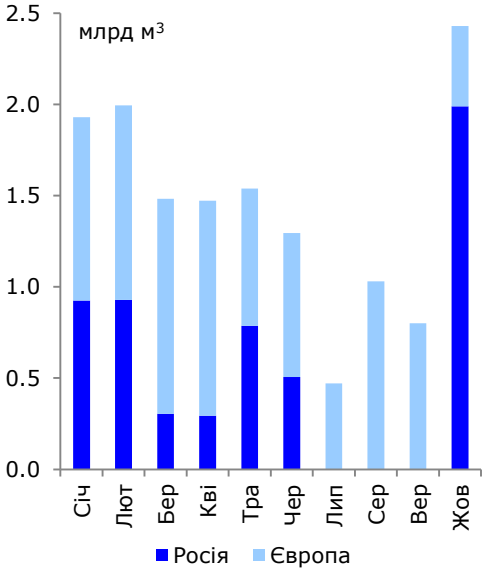
Газ. 12 жовтня Україна поновила імпорт російського газу. В жовтні Україна імпортувала 2,4 млрд кубометрів газу: 2 млрд кубометрів з Росії та 0,4 млрд кубометрів з Європи, в основному, через Словаччину. Загалом в січні-жовтні Україна імпортувала 14,8 млрд кубометрів газу: 5,7 млрд кубометрів з Росії та 9 млрд кубометрів з Європи.

З 1 листопада «Нафтогаз України» запровадив диференційоване ціноутворення на газ в залежності від категорії промислових споживачів та умов постачання. Найнижчу ціну в 5739 грн за тисячу кубометрів газу встановлено для промислових споживачів, що споживають більше 10 млн кубометрів газу на місяць та

оплачують 110% від місячного обсягу споживання на умовах передоплати. Найвищу ціну в 6470 грн за тисячу кубометрів встановлено для промислових споживачів, які оплачують по факту поставки або за договором. «Нафтогаз» отримав право встановлювати ціни на газ для промислових споживачів та бюджетних організацій в жовтні після набуття чинності законом «Про ринок природного газу». Нова стратегія ціноутворення створила конкуренцію на ринку природного газу, оскільки деякі ціни «Нафтогазу» виявились нижчими за ціни приватних газових компаній (близько 6100-6300 грн за тисячу кубометрів). Для порівняння, середня ціна імпортного газу в другому кварталі 2015 року склала 268 дол. США або 5810 грн за тисячу кубометрів.

Кабінет Міністрів відклав з 30 вересня на 1 січня 2016 року вимогу для газових трейдерів створювати страхові запаси газу в розмірі місячного постачання. За словами Міністра енергетики, цей додатковий період потрібен для моніторингу та аналізу ситуації на газовому ринку.

Імпорт газу в 2015 році

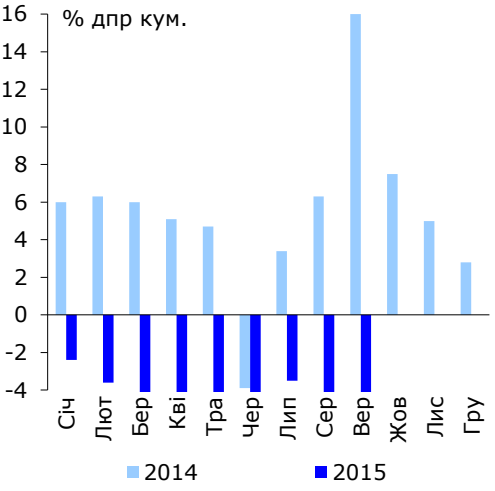

Джерело: Укртрансгаз

Сільське господарство: Негативні наслідки засухи

Виробництво. Обсяг валового виробництва сільського господарства у вересні зменшився на 4,2% дпр через нижчий урожай та скорочення виробництва у секторі тваринництва. Станом на жовтень 2015 року урожай зернових був на 1,2% меншим ніж у 2014 році. Зменшення посівних площ у зв'язку з фінансовими проблемами компаній та падіння урожайності через засуху літа-осені 2015 року призвели до нижчого урожаю ячменю (на 9,0% дпр), жита (на 8,8% дпр), вівса (на 20,2% дпр) та гречки (на 22,6% дпр). Усі ці культури (особливо гречка) є орієнтованими в основному на вітчизняний ринок. Відповідно, їх нестача зумовить підвищення вітчизняних цін та збільшення імпорту. Водночас урожай пшениці виріс на 9,3% дпр завдяки більшій посівній площі. Зібрані об'єми кукурудзи та сої також зросли відповідно на 3,6% дпр та 11,2% дпр.

Сільськогосподарське виробництво

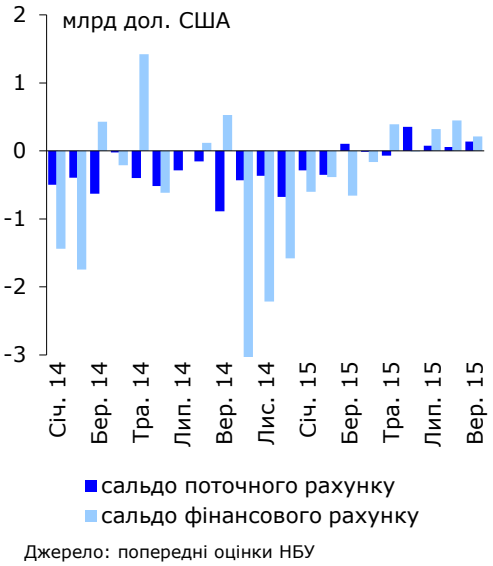
Джерело: Держстат

Засуха у другій половині 2015 року також погано вплинула на посівну кампанію озимих культур. Згідно з оцінкою Українського гідрометеорологічного центру, 30,0% засіяних полів не дадуть урожаю. Лише 60,0% від запланованої площі посіву ріпаку було засіяно станом на жовтень 2015 року. Тим не менше, все ще є час покращити ситуацію за рахунок посіву озимого ячменю у південних регіонах.

Темп падіння тваринництва пришвидшився до 4,1% дпр у зв'язку зі зниженням вітчизняного попиту та закриттям російського ринку.

Сільськогосподарська політика. Комітет Верховної Ради з питань аграрної політики та земельних відносин рекомендував до прийняття в парламенті Проект Закону про внесення змін до розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель. Проект було ініційовано групою з двадцяти трьох депутатів. Якщо його ухвалять, мораторій на продаж сільськогосподарської землі продовжать ще на рік. З високою ймовірністю Верховна Рада схвалить цю ініціативу протягом місяця. Це призведе до відвернення потенційного припливу прямих іноземних інвестицій до аграрного сектору. Також аграрії і надалі матимуть обмежений доступ до фінансування у зв'язку з неможливістю використовувати землю як заставу.

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

Зовнішній сектор: Подвійний дефіцит покращується

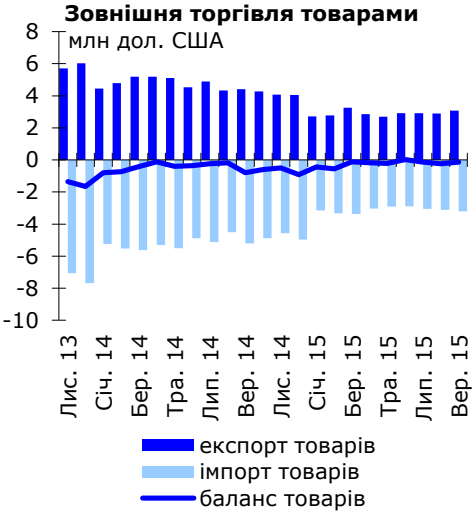
Примітка: У аналізі ми використовуємо методологію 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції". Зокрема, з третього кварталу 2014 року НБУ почав публікувати статистику щодо платіжного балансу використовуючи 6-те видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції"

Рахунок поточних операцій. Сальдо рахунку поточних операцій у вересні було додатнім на рівні 0,1 млрд дол. США,

оскільки невеликий дефіцит торгівлі товарами (0,1 млрд дол. США) компенсувався додатнім чистим експортом послуг (0,2 млрд дол. США). Дефіцит торгівлі товарами зменшився, оскільки скорочення експорту уповільнилось, тоді як падіння імпорту пришвидшилось.

Чинники скорочення експорту не змінились: падіння світових цін на окрему експортну продукцію, перебої виробництва через військовий конфлікт на Сході, а також торговельні суперечки з Росією. Проте, зниження реального експорту мінеральної продукції уповільнилось, тоді як реальний експорт металургійної продукції зріс у вересні (до відповідного місяця попереднього року). В результаті скорочення загального експорту товарів уповільнилось до 24,0% дпр (з 28% дпр у серпні). Зокрема, експорт металургійної продукції знизився на 23,0% дпр (важливу роль тут також відігравав ефект статистичної бази), експорт мінеральної продукції впав на 35,8% дпр. Експорт продукції машинобудування продовжував страждати через обмежений доступ до російського ринку, його скорочення пришвидшилось до 39,1% дпр. Обмежений доступ до природнього газу надалі впливав на експорт хімічної продукції, падіння якого пришвидшилось до 42,7% дпр через ефект статистичної бази. Зниження експорту сільськогосподарської та харчової продукції на 14,1% дпр зумовлено зниженням світових цін, які більш ніж нівелювали вищі фізичні обсяги експорту. Експорт послуг скоротився на 12,6% дпр.

Зовнішня торгівля товарами

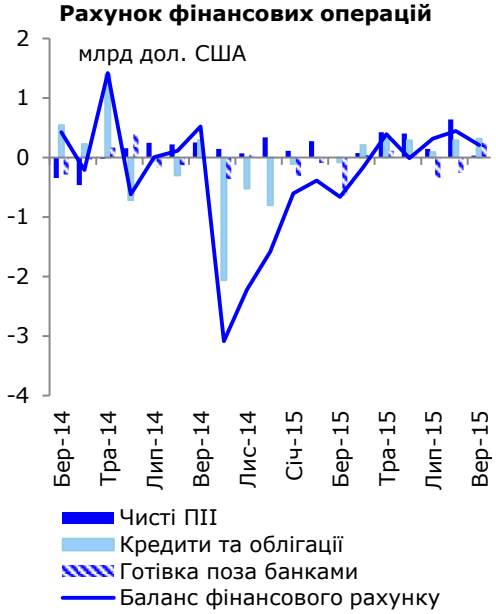

Джерело: попередні оцінки НБУ

Зниження імпорту пришвидшилось до 27,2% дпр завдяки ефекту статистичної бази (порівняно до серпня 2015 року імпорт у вересні зріс на 3,0% дпм). Імпорт продовольчої продукції скоротився на 39,2% дпр завдяки нижчій купівельній спроможності українців та імпортозаміщенню. Призупинення інвестиційних проектів, спричинене обмеженим фінансуванням, вищою вартістю інвестиційних товарів (через девальвацію гривні) та високою економічною і політичною невизначеністю, призвело до скорочення імпорту машин та устаткування на 17,4% дпр. Загальний імпорт промислової продукції (включаючи хімічну продукцію, вироби з деревини, промислові вироби, металургійну продукцію та машини і устаткування) знизився на 25,2% дпр. Зниження імпорту мінеральної продукції пришвидшилось до 39,9% дпр через ефект статистичної бази. Імпорт послуг знизився на 16,4% дпр.

Фінансовий рахунок. Профіцит фінансового рахунку звузився до 0,2 млрд дол. США, оскільки чистий притік ПІІ впав до значення менше за 0,1 млрд дол. США. Сектор державного управління залучив додаткові 0,5 млрд дол. США чистих зовнішніх запозичень. Зовнішня інвестиційна позиція банків покращилась на 0,5 млрд дол. США через зростання зовнішніх активів та зменшення зовнішніх зобов'язань. Інвестиційна позиція реального сектору у вересні погіршилась на 0,4 млрд дол. США, що включало відтік 0,4 млрд дол. США готівки, чисте погашення 0,2 млрд дол. США довгострокових позик та накопичення 0,3 млрд дол. США торговельних кредитів. Обсяг іноземної готівки поза банками скоротився ще на 0,3 млрд дол. США.

Рахунок фінансових операцій

Джерело: НБУ

Фіскальна політика: Високий бюджетний профіцит

Доходи. У вересні доходи Зведеного бюджету зросли на 49,1% дпр або на 18,5 млрд грн порівняно із вереснем 2014 року. Тимчасові надходження від додаткового ввізного мита у 5-10% пояснюють 14,7% цього зростання. Вищі заробітні плати та підвищені ставки податків на пасивні доходи сприяли збільшенню доходів від ПДФО на 26,6% дпр (або на 1,8 млрд). Надходження від акцизів зросли на 26,5% дпр через вищі ставки та інфляцію. Водночас чисті надходження від ПДВ зросли лише на 7,8% дпр, оскільки вищі доходи від ПДВ з вироблених в Україні товарів та ввезених товарів було частково нівельовано вищими сумами відшкодування ПДВ (зумовлених знеціненням гривні та вищим експортом в гривневому еквіваленті). Неподаткові надходження також зросли. Зокрема, у вересні НБУ спрямував до бюджету

8 млрд грн свого прибутку порівняно із нульовим трансфертом в цей період минулого року.

Виконання. Доходи все ще залишались вищими за планові. Зокрема, в січні-вересні доходи загального фонду Державного бюджету були на 3,7% або 13,0 млрд грн вищим за планові. Водночас на видатки вплинули затримки в закупівлях та плануванні. Уряд також витратив менше, ніж заплановано на обслуговування боргу. В цілому, видатки загального фонду Державного бюджету були на 7,9% або 30,5 млрд грн нижчими за планові. Традиційно найліпше фінансували прогарами соціального захисту та міжбюджетні трансферти, фінансування яких було відповідно на 2,4% та 3,4% нижчим за план.

Дефіцит. Вищі за планові доходи, нижчі за планові видатки на обслуговування боргу та фінансування субсидій, затримка із витрачанням додаткових доходів пояснюють суттєвий профіцит Державного та місцевих бюджетів відповідно у 8,8 млрд грн та 23,7 млрд грн. В результаті залишок коштів на Єдиному казначейському рахунку збільшився до 47,1 млрд грн на початок жовтня.

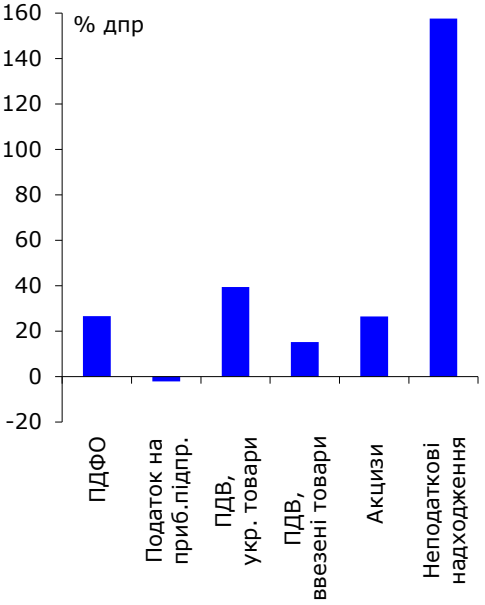
Податкова реформа. Надалі триває обговорення податкової реформи. Члени Комітету Верховної Ради з питань податкової та митної політики та ряд інших народних депутатів подали до парламенту законопроект про внесення змін до Податкового кодексу, в якому пропонують різко скоротити ставки податків. Зокрема, в документі передбачено зниження ставки ПДФО до 10% (з чинної ставки 15%-20%) та єдиного соціального внеску до 20% (сьогодні в середньому на рівні 37%). На думку авторів законопроекту легалізація заробітних плат частково компенсує втрачені доходи бюджету та Пенсійного фонду. Водночас легалізація не лише залежить від ставок податків, але й від довіри до уряду та механізмів контролю. На сьогодні відсутні обидва з цих чинників.

Запропоновано також визначити ставку ПДВ на рівні 15% та забезпечити повністю автоматичне відшкодування ПДВ. Це, найвірогідніше, призведе до нижчих чистих доходів від ПДВ. Доходи від ППП, ймовірно, також знизяться, оскільки цей податок запропоновано замінити податком на розподілений прибуток. Водночас в законопроекті передбачено певне спрощення податкового адміністрування, що є необхідним для поліпшення бізнес клімату. Водночас проект також містить сумнівні пропозиції, включно із запровадженням акцизної накладної та повернення до визначення фіксованого податку для підприємців (із порівняно невисоким доходом) без необхідності для них вести будь-який облік.

В цілому, запровадження податкової реформи відповідно до цього законопроекту призведе до фіскального розриву у 150-200 млрд грн. В такій формі цей законопроект, найвірогідніше, буде ветовано, оскільки він збільшить бюджетний дефіцит до рівня, неприйнятного для МВФ. Розірвання ж Програми МВФ збільшить ризик того, що досягнуту протягом останніх місяців крихку макроекономічну стабілізацію буде зруйновано.

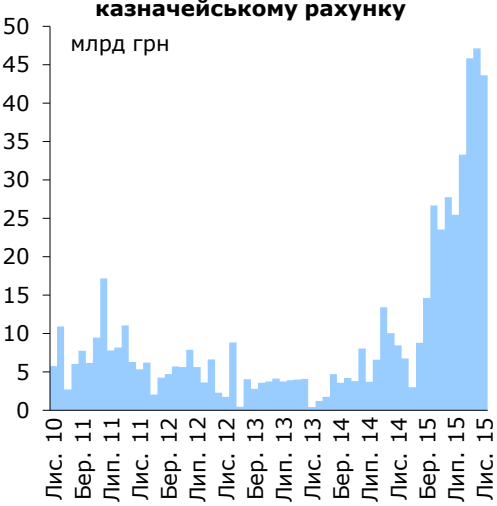
Поки що Міністерство фінансів так і не оприлюднило власний проект змін до Податкового кодексу. Відповідно до наявної концепції податкової реформи Міністерство пропонує перехід до єдиної ставки податків – 20% для ППП, ПДВ та ПДФО.

Зростання доходів Зведеного бюджету у вересні 2015 року

Джерело: звіт Державного казначейства

Баланс коштів на Єдиному казначейському рахунку

* на початок місяця
Джерело: Державне Казначейство

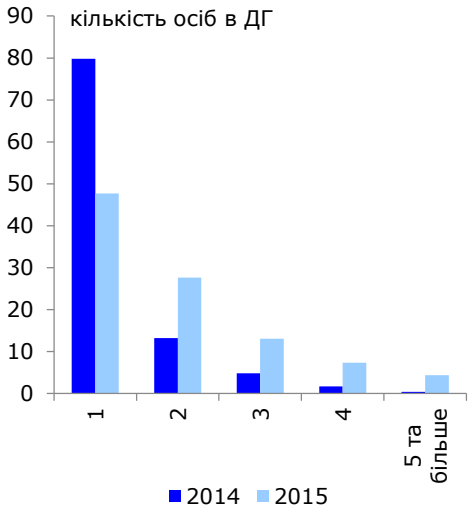
Соціальна політика: Подальше спрощення в наданні субсидій

Законодавство. У вересні та жовтні уряд продовжив надалі спрощувати процедуру звернення за житлово-комунальними субсидіями. Тепер домогосподарства, які орендують житло, матимуть легший доступ до субсидії. Крім того, домогосподарства зможуть подавати інформацію лише про членів домогосподарства, які фактично проживають у помешканні, а не зареєстровані там, без необхідності обов'язкового їх обстеження. Доход, який беруть до уваги при розрахунку права домогосподарства на субсидію,

тепер не включатиме компенсації, отримані учасниками АТО та їх сім'ями (грошове забезпечення, соціальну та благодійну допомогу), а також доходи від роботи у виборчій комісії. Якщо домогосподарства мають право на отримання субсидії лише в опалювальний період, але звернулись за субсидіями завчасно, їм не потрібно буде повторно звертатись за субсидією. Крім того, дію субсидій, наданих за виняткових умов за рішенням комісій, буде подовжено автоматично. В цілому, всі ці зміни за оцінкою призведуть до подальшого збільшення кількості домогосподарств, які отримують субсидії.

Покриття. В січні-вересні кількість домогосподарств, яким було призначено житлово-комунальні субсидії, збільшилась у 5,4 рази до 2,6 млн (17,7% всіх домогосподарств). В цілому, видатки на надання субсидій досягли близько 5 млрд грн. Зміни в критеріях надання субсидій (зміна формули) призвела до ширшої демографії їх отримувачів. Раніше велику частку субсидій отримували домогосподарства, які складались із одинокого пенсіонера (який мав полегшені критерії для отримання субсидій). Тепер домогосподарства, які мають лише одного члена становлять 47,7% від сукупної чисельності домогосподарств, що отримують субсидію (79,8% у такому ж періоді 2014 року), тоді як домогосподарства з чотирма та більше членами становлять 11,7% (2,1% минулого року). Це може сигналізувати про вище покриття бідніших домогосподарств субсидіями, оскільки аналіз свідчить, що в Україні домогосподарства з дітьми мають більший ризик бути бідними.

Кількість членів домогосподарств, які отримують субсидії

Джерело: Держстат

Ринок праці: Рецесія триває

Заробітна плата. Середня номінальна заробітна плата у вересні виросла на 18,6% дпр до 4343 грн. Реальна заробітна плата скоротилася на 18,6% дпр внаслідок незадовільного фінансового стану компаній, високої інфляції та слабкого ринку праці.

Темп зростання номінальної заробітної плати в сільському господарстві пришвидшився до 28,5% дпр. Це могло бути зумовленим хорошим урожаєм пшениці та індексацією на інфляцію.

Промислові підприємства збільшили заробітну плату на 25,3% дпр також завдяки індексації. Компанії переробної промисловості збільшили оплату праці приблизно на 30,0% дпр. Значно більше, ніж в середньому по галузі, збільшення заробітної плати відбулося в двох секторах. Зокрема, компанії текстильної промисловості, на які позитивно вплинуло імпортозаміщення, підвищили заробітну плату на 38,5% дпр. Заробітну плату на нафтопереробних та коксівних підприємствах збільшили на 45,7% дпр внаслідок зростання вітчизняного попиту на коксівне вугілля. Водночас середня заробітна плата у секторі електро- та газопостачання зросла лише на 13,3% дпр у зв'язку з несприятливим фінансовим станом компаній в галузі.

Оклади в державному секторі були заморожені з 2014 року, а кошти для премій та бонусів є обмеженими. Тому заробітна плата в секторі державного управління та оборони зросла на 18,7% дпр, заробітна плата в секторі освіти та охорони здоров'я зросла відповідно на 15,4% дпр та 16,0% дпр завдяки індексації.

Середня заробітна плата*

*не враховуючи АР Крим
Джерело: Держстат

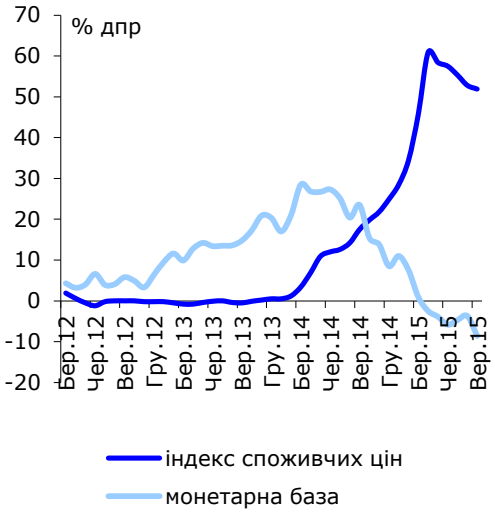
Монетарна політика: Газова дефляція

ІСЦ у жовтні впав на 1,3% дпм, а інфляція сповільнилася до 46,4% дпр. У жовтні Держстат спробував виправити свою попередню переоцінку підвищення цін на газ у квітні (як він обіцяв МВФ). В цілому, ми оцінюємо, що Держстат зменшив ІСЦ більш ніж на 3%, коригуючи ціни на газ. Це трохи менше, ніж ми оцінювали в травні, але перегляд значно наблизить інфляцію до реальних змін рівня цін. Зміни регульованих цін обмежили падіння ІСЦ. У жовтні середній приріст тарифів на опалення на 50% додав близько 0,9% до ІСЦ, а рахунок за стаціонарний телефонний зв'язок був збільшений на 15%. Ціни на необроблені продукти харчування в середньому збільшилися на 1,5%, оскільки ціни рухались вгору або вниз через на результати

збирання врожаю та сезонні коливання. Місячна базова інфляція була помірною на рівні 0,8% дпм, але ціни на ряд товарів та послуг збільшились на 1-3%, що відображає суттєві інфляційні очікування.

У жовтні банківська ліквідність залишалась високою, але не збільшилась. НБУ додав у обіг 2 млрд грн ліквідності через купівлю ОВДП та 5 млрд грн через чисту покупку іноземної валюти. Уряд також зменшив залишок коштів на єдиному казначейському рахунку на 3,5 млрд грн. Банки, можливо, використовували додаткову ліквідність для задоволення підвищеного попиту на іноземну валюту, що спостерігався в кінці жовтня.

Динаміка ІСЦ та монетарної бази

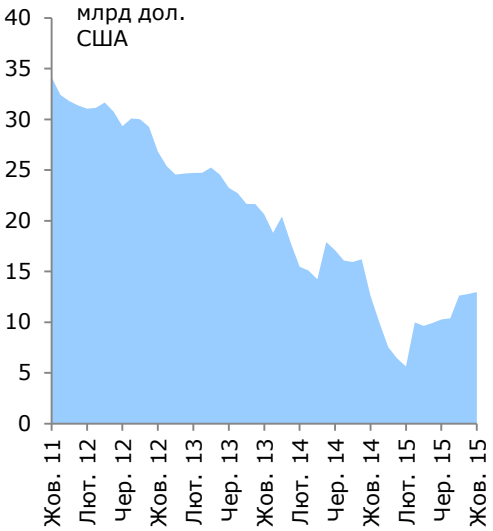
Джерело: Держстат, НБУ

Обмінний курс: Підвищені коливання

У жовтні міжбанківський обмінний курс гривні залишався в межах 21-23 грн за дол. США, але він наблизився до верхньої межі коридору в кінці місяця. Це, можливо, зумовлено тим, що НБУ придбав 300 млн дол. США для поповнення резервів, а Нафтогаз купував іноземну валюту для сплати за імпортований газ. Сезонне зростання попиту на імпортні інвестиційні та споживчі товари також могло сприяти тиску на обмінний курс. В кінці жовтня НБУ продав 40 млн дол. США для утримання курсу гривні в неофіційному коридорі.

Попит на іноземну валюту частково компенсувався сезонним зростанням виручки від експорту зернових. Чистий продаж готівкової іноземної валюти залишався додатнім на рівні 105 млн дол. США, а міжнародні резерви НБУ сягнули 13,0 млрд дол. США.

Міжнародні резерви НБУ

Джерело: НБУ

Державний борг: Реструктуризацію державного боргу завершено

Реструктуризація боргу. Наприкінці жовтня Міністерство фінансів повідомило про завершення процесу реструктуризації державного боргу. На зборах кредиторів 14 жовтня умови реструктуризації було нарешті схвалено для 13 (з 14) серій непогашених державних Єврооблігацій. Відповідно до затверджених умов реструктуризації обмін старих єврооблігацій на нові очікується 12 листопада 2015 року. В результаті проведення реструктуризації ключові міжнародні рейтингові агентства підвищили суверенний кредитний рейтинг України в іноземній валюті. Зокрема, рейтингове агентство Standard&Poor's підвищило суверенний кредитний рейтинг України з SD (вибірковий дефолт) до порівняно високого рівня B- (що відповідає рівню 2013 року).

Єврооблігації на суму 3 млрд дол. США з погашенням 20 грудня 2015 року, що належать Росії, не було включено до досягнутої угоди з реструктуризації боргу. Росія відмовилася прийняти загальні умови реструктуризації, встановлені для всіх інших суверенних єврооблігацій, через те, що вважає цю суму офіційним боргом (а не комерційним), що має бути погашений в повному обсязі без можливості реструктуризації. Міністерство фінансів, найвірогідніше, оголосить мораторій на виплату боргу Росії в грудні.

Таблиці

Економічні Тенденції		IV 12	I 13	IV 13	I 14	II 14	III 14	IV 14	I 15	Лис.[к]	Грд.[к]	Січ.[к]	Лют.[к]	Бер.[к]	Квіт.[к]	Тра.[к]	Чер.[к]	Лип.[к]	Сер.[к]	Вер.[к]	Жов.[к]
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-0,2	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,9	-1,0	-21,4	-1,0	-1,1	-2,1	-2,2	-2,1	-2,2	-21,2	-20,5	-19,5	-18,0	-17	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-1,4	-1,4	-1,5	-0,6	-0,9	-1,7	-1,9	-31,3	-1,9	-2,2	-3,7	-3,2	-3,1	-3,3	-38,5	-28,3	-26,7	-24,6	-23	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-0,5	0,6	1,4	0,6	-0,4	1,6	0,5	-4,7	0,5	0,3	-0,2	-0,4	-0,5	-0,5	-5,4	-9,3	-3,5	-5,8	-5	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	1,6	1,3	1,0	0,8	0,1	-0,5	-0,8	-23,9	-0,8	-0,9	-2,3	-2,1	-2,4	-2,5	-24,7	-24,6	-23,6	-23,1	-22	...
Середня заробітна плата	грн.	3195	3085	3390	3245	3488	3463	3508	3650	3534	4012	3455	3633	3863	3998	4042	4299	4390	4205	4343	...
ІСЦ	% дпр	0,0	-0,1	0,1	0,3	1,2	1,8	2,2	45,8	2,2	2,5	2,9	3,5	4,6	6,1	58,4	57,5	55,3	52,8	51,9	46,4
ІВЦ	% дпр	0,0	0,0	0,2	0,4	1,6	2,7	3,3	51,7	3,3	3,2	3,4	4,1	5,2	4,9	42,0	37,9	37,0	33,0	32,5	30,2
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	0,1	-0,5	-0,5	-0,8	-0,7	-1,0	-1,3	-32,9	-1,3	-1,5	-3,1	-3,2	-3,3	-3,5	-36,4	-35,4	-35,4	-34,6	-33,5	...
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	0,6	-0,1	-0,3	-1,5	-1,9	-2,5	-2,7	-36,0	-2,7	-2,8	-3,6	-3,6	-3,6	-3,7	-39,3	-39,2	-38,8	-36,4	-36,2	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-2,1	-0,4	-2,0	-0,2	-0,1	-5,2	-6,5	-1,0	-6,5	-7,6	-0,4	-0,9	-1,0	-1,1	-1,3	-1,2	-1,4	-1,9	-2,0	...
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-1,4	-0,3	-1,6	-0,1	-0,1	-3,8	-4,6	-0,5	-4,6	-5,3	-0,3	-0,6	-0,5	-0,3	-0,3	0,0	0,1	-0,1	0,0	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	2,5	2,5	2,0	1,5	1,7	1,6	0,8	10,0	1,0	0,8	0,6	0,6	1,0	1,0	9,9	10,3	10,4	12,6	12,8	13,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	0,6	1,0	2,0	2,9	2,5	2,4	1,4	0,9	1,4	0,9	1,1	0,8	0,1	-0,3	-3,9	-5,9	-4,7	-3,7	-8,6	...
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	2,1	1,6	1,7	1,8	1,8	1,6	1,6	19,9	1,7	1,7	1,7	1,9	2,4	2,4	23,6	22,0	21,2	21,2	21,0	...
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	0,08	0,08	0,08	0,09	0,12	0,13	0,14	21,23	0,15	0,16	0,16	0,25	0,23	0,22	20,94	21,26	21,79	21,65	21,79	21,94
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	0,08	0,08	0,08	0,09	0,13	0,13	0,14	21,18	0,15	0,16	0,16	0,24	0,23	0,23	20,92	21,23	21,76	21,54	21,78	21,84
Обмінний курс, середній	євро	0,10	0,11	0,11	0,12	0,14	0,17	0,17	23,88	0,18	0,19	0,19	0,28	0,25	0,24	23,32	23,84	23,94	23,93	24,46	24,56

Джерела: Держкомстат, НБУ, ICAP, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
[к] дані не включають окуповану територію АР Крим. З січня 2015 року Держстат також не включає дані з території АТО.

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014[к]
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1302,1	1408,9	1454,9	1566,7
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,2	136,4	163,4	176,3	182,0	132,0
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,3	0,0	-6,8
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3	-0,5	-4,7	-10,7
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5	-4,5	13,7	2,8
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0	0,6	-0,3	12,1
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2	0,5	24,9
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0	3,7	-0,1	17,1
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2	0,3	1,7	31,8
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2	1,0	-5,2	-0,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8	5,6	-3,4	-0,3
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3	-14,3	-16,4	-5,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,7	-8,1	-9,0	-4,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6	6,6	3,4	0,3
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8	31,4	20,4	7,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8	-3,6	-4,4	-4,6
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0	37,4	39,9	70,2
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8	22,0	20,6	39,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3	6,4	20,3	8,5
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0	8,0	8,0	11,9
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	15,8
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1	10,3	10,6	15,7
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5	10,3	11,0	19,3

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету, без коштів на рекапіталізацію
[к] дані не включають окуповану територію АР Крим

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		II 11	III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	I 13	II 13	III 13	IV 13	I 14[к]	II 14[к]	III 14[к]	IV 14[к]	I 15[к]	II 15[к]
ВВП	млрд. грн.	311,0	369,8	363,6	293,5	349,2	387,6	378,6	302,9	353,0	394,7	404,3	313,6	375,9	434,2	443,1	389,6[е]	389,6[е]
Реальний ВВП	% дпр	3,9	6,5	5,0	2,5	3,1	–1,3	-2,3	-1,2	-1,3	-1,2	3,3	-1,2	-4,5	-5,4	-14,8	-17,6	-14,6
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	14,2	16,1	18,5	7,8	12,3	11,0	5,5	6,5	9,5	8,4	6,8	2,2	-9,0	-15,5	-13,6	-20,7	-27,6
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	2,9	-9,4	-6,6	3,3	4,8	9,9	1,5	1,1	-2,3	-3,3	-2,5	-6,0	4,5	-0,5	3,5	5,0	-6,7
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	3,7	9,7	12,0	13,8	17,5	-5,2	-4,9	7,0	-17,4	-7,7	-5,1	-19,9	-16,8	-26,7	-26,2	-25,1	-13,8
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	4,9	0,3	-4,1	-7,3	-8,1	-3,8	-9,6	-9,0	-14,3	-7,9	-4,1	-5,8	-2,6	-16,8	-31,0	-26,2	-22,5
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	23,3	12,5	5,2	-3,0	9,0	4,3	-2,6	-2,4	-18,4	-0,7	-1,8	-13,0	-11,1	-31,9	-29,0	-20,1	-32,2
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	1,3	16,7	38,1	0,5	11,5	-8,3	-4,0	5,7	20,8	-2,0	38,2	5,9	-9,0	25,7	-19,1	-4,8	-11,7
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	3,4	4,6	-2,9	1,1	1,8	-4,8	-5,5	-9,5	-9,2	-9,8	-8,9	-8,8	-8,0	-14,8	-16,7	-25,6	-21,8
Будівництво (реальна)*	% дпр	10,9	0,1	2,0	1,2	3,4	-15,3	-20,8	-14,9	-20,8	-11,1	-7,7	4,4	-16,7	-24,1	-30,9	-35,3	-25,6
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	2,8	6,1	3,0	3,2	4,6	0,4	-1,2	1,6	-0,2	1,9	4,7	-3,2	-8,2	-17,5	-21,7	-24,8	-20,4
Транспорт (реальна)*	% дпр	7,9	5,7	11,1	-2,3	-3,3	-8,4	-9,5	-2,7	-0,6	2,8	2,8	-2,3	-5,9	-5,6	-12,1	-13,2	-2,7
Платіжний баланс																		
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-1,7	-2,6	-4,3	-1,9	-3,7	-3,9	-4,8	-3,2	-2,3	-6,0	-5,0	-1,3	-0,8	-1,2	-1,4	-0,5	0,3
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-4,4	-5,6	-9,5	-5,2	-8,5	-8,1	-10,1	-8,5	-5,1	-12,2	-9,9	-3,6	-2,6	-3,4	-6,7	-3,1	1,3
Баланс товарів	млн. дол. США	-3211	-5098	-5771	-4292	-5818	-5503	-6233	-4635	-3677	-7881	-5935	-2195	-1185	-1412	-2336	-1104	-389
Баланс послуг	млн. дол. США	1882	2523	1867	1864	1697	2361	1578	1349	1504	2575	1066	937	443	456	686	633	469
Поточні трансферти	млн. дол. США	878	988	803	683	805	777	711	533	589	480	547	241	494	306	500	443	592
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	2422	2090	1623	1663	1091	2002	1871	821	472	1199	859	-665	-319	725	558	460	909
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	113	42	207	-3	74	83	339	705	579	664	-757	-239	-50	-84	-17	-13	…
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	37,6	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	24,7	23,2	21,6	20,4	15,1	17,1	16,4	7,5	10,0	10,3
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,98	7,99	8,01	8,03	8,04	8,09	8,11	8,11	8,14	8,15	8,21	9,14	11,71	12,58	13,56	21,23	21,26
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	8,86	12,71	12,58	21,18	21,33	21,23
Бюджет																		
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	30,0	29,5	30,7	33,6	31,6	28,2	33,7	35,3	29,5	29,1	28,9	35,8	29,9	25,1	27,7	38,2	60,4
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,8	4,2	4,7	5,1	4,9	4,4	5,0	5,3	5,1	4,7	4,9	5,2	4,8	4,3	5,1	5,6	9,2
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4,5	3,6	4,4	4,9	4,1	2,9	4,2	6,2	3,4	3,0	3,0	5,0	2,5	1,9	1,6	4,5	2,8
Податок на додану вартість	% від ВВП	12,9	9,6	9,6	10,8	10,3	8,6	10,0	9,7	9,1	8,2	8,5	8,8	9,7	6,9	10,2	11,7	16,3
Акцизні збори	% від ВВП	3,0	2,7	2,4	2,8	2,9	2,8	2,4	3,1	2,6	2,3	2,2	2,5	3,0	3,1	2,8	3,4	6,0
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	33,1	26,9	35,6	33,7	33,8	30,7	41,4	37,0	36,0	30,4	36,3	35,6	35,3	27,6	35,9	34,3	57,1
Поточні видатки	% від ВВП	30,8	23,9	30,1	31,8	31,3	27,7	37,4	35,7	34,1	28,5	33,5	35,1	34,3	26,1	33,9	32,5	54,3
Капітальні видатки	% від ВВП	2,4	3,0	5,5	1,9	2,4	2,9	4,0	1,3	1,9	1,9	2,8	0,5	1,0	1,5	1,9	1,8	2,8
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-3,4	-3,9	-5,5	-0,2	-2,6	-3,0	-7,8	-1,9	-6,3	-1,5	-7,4	0,1	-5,4	-2,8	-8,8	3,8	3,2
Надходження від приватизації	% від ВВП	3,2	0,0	0,1	1,4	0,3	0,1	0,4	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Ринок праці																		
Середня зарплата (реальна)	% дпр	5,5	7,7	10,8	14,7	16,5	13,3	12,9	9,9	9,3	8,1	5,9	3,5	-4,1	-11,0	-13,4	-20,1	-27,8
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	1,9	7,3	7,7	6,0	13,0	10,4	9,4	8,9	5,7	2,5	4,7	-3,4	-6,8	-5,6	-19,2	-23,5	-34,0
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	7,7	6,9	8,2	8,4	7,1	6,6	8,0	8,0	7,5	7,0	7,6	9,0	8,2	9,5	10,6	9,6	8,8
Банківський сектор																		
Грошовий агрегат М0	% дпр	11,5	8,6	6,3	4,7	6,7	5,2	5,5	9,7	9,8	12,3	17,0	19,2	31,9	28,8	19,0	6,0	-1,3
Грошовий агрегат М2	% дпр	22,0	16,0	14,4	11,2	9,0	10,7	13,1	16,0	17,9	19,2	17,5	17,7	13,4	14,2	5,4	9,0	3,1
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	26,0	16,7	12,3	14,4	16,4	16,3	16,3	19,1	26,5	33,4	38,0	7,9	-2,3	-12,3	-22,1	-19,1	-17,7
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	21,0	15,7	13,4	12,4	10,8	17,0	21,8	17,0	14,7	8,4	0,9	19,8	10,2	5,5	18,0	25,4	11,6
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	18,5	21,1	21,0	17,4	15,3	9,1	7,7	8,6	7,4	10,2	16,9	12,3	4,9	-0,8	-9,1	-11,0	-11,1
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	0,9	-2,3	-4,2	-7,0	-10,8	-9,9	-7,3	-4,4	-0,4	0,8	2,8	36,4	38,5	49,1	53,5	58,4	27,7
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	6,3	5,3	2,9	-2,9	-7,0	-8,0	-6,6	-5,6	-2,7	-0,5	2,9	26,3	24,4	24,6	21,7	17,9	3,1
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	66,6	64,4	62,9	61,5	59,8	59,1	57,8	55,9	55,7	55,1	53,2	58,5	59,1	59,8	59,5	58,5	57,6
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	13,5	14,1	18,4	15,5	15,6	19,5	20,8	16,2	15,3	15,3	16,5	18,4	17,5	16,4	16,6	19,9	23,1
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	9,8	8,8	8,4	8,2	8,2	8,5	8,8	9,4	9,7	9,6	8,8	8,7	9,4	9,2	8,8	8,2	9,3

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[к] Дані не включають Крим, попередні оцінки платіжного балансу (НБУ), Нац.рахунки відповідно до SNA 2008 та КВЕД-2012, знецінення гривні вплинуло на дані банківської системи

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Голова Правління

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchyk@ier.kiev.ua

Дмитро Науменко
naumenko@ier.kiev.ua

Ірина Коссе
kosse@ier.kiev.ua

Катерина Фурманець
furmanets@ier.kiev.ua

Артур Ковальчук
kovalchuk@ier.kiev.ua

Микола Риженков
ryzhenkov@ier.kiev.ua

Костянтин Кравчук
k.kravchuk@ier.kiev.ua

Олександр Крініцин
krinitsyn@ier.kiev.ua

Андрій Бутін
butin@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Тетяна Олійник
oliinyk@ier.kiev.ua

Вікторія Беспалько
bespalko@ier.kiev.ua

Німецько-український агрополітичний діалог

Олекса Степанюк
stepaniuk@ier.kiev.ua

Марія Ярошко
Yaroshko@apd-ukraine.de

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.